

Chuyên đề
Nhìn lại cuộc chiến 1954-1975

Tạp Chí Đại Trường

**Đề nghị công nhận Nghĩa trang Quân
đội Việt Nam Cộng hoà là Chứng tích
Lịch sử Quốc gia**

Những người phụ trách:
Hoài Phi, Ngô Hải
Phạm Thị Hoài

talawas

<http://www.talawas.org>
red@talawas.org

TẠ CHÍ ĐẠI TRƯỜNG

Đề nghị công nhận Nghĩa trang Quân đội Việt Nam Cộng hoà là Chứng tích Lịch sử Quốc gia*Westminster ngày 4 tháng 5 năm 2010*

Đề nghị Quốc hội Việt Nam công nhận Nghĩa trang Quân đội Việt Nam Cộng hoà là Chứng tích Lịch sử Quốc gia.

Lí do:

Đây là một tồn tại lịch sử từ một vùng đất (nửa nước), một thời gian (20 năm) có công nhận quốc tế. (Bằng lòng hay không thì cũng đã có một “quốc tế” bao gồm những nước công nhận Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam hiện tại.)

Là một dấu tích lịch sử như những dấu tích khác đang được Nhà nước CHXHCN Việt Nam sử dụng: Dinh Norodom / Dinh Độc lập / Dinh Thống nhất... đã được sắp vào hạng 10 trong 10 di tích, chưa kể Toà Đô chánh Sài Gòn / Trụ sở Uỷ ban Hành chính Tp. Hồ Chí Minh, hay các xây cất mang chức năng hiện đại ở các vùng, thành phố thuộc Việt Nam Cộng hoà cũ...

Đây cũng là tưởng niệm duy nhất còn lại của một phía về những người lính, người Việt Nam, đã chết trong chiến tranh – tuy nhỏ nhoi, ít ỏi hơn những nghĩa trang liệt sĩ của phe thắng trận đang đứng chân hàng hàng lớp lớp trên đất nước Việt Nam.

Sự công nhận này là một hành động văn minh học được của thế giới ngày nay như khi công nhận, bảo trì Mĩ Sơn của người Chăm, khu phố Hội An gốc của người Hoa và người Nhật, cũng như trở lại giữ gìn thành trì lăng tẩm họ Nguyễn có lần đã bị bỏ luống, tàn phá, trở lại tiếp nối hành động văn minh của triều Nguyễn khi cho người coi sóc lăng tẩm các vua Lê...

Lời đề nghị có ngày tháng nên trước tiên là với Quốc hội CHXHCN Việt Nam hiện nay. Vì quan niệm chế độ nào rồi cũng qua, chỉ có đất nước là tồn

tại nên lời ghi “Quốc hội Việt Nam” là để dành cho những lần mai sau liên tiếp một khi yêu cầu chưa được thoả mãn.

Tạ Chí Đại Trường

Cựu sĩ quan Quân lực Việt Nam Cộng hoà
Sử gia

Lời bên lề

Nghĩa trang Biên Hoà nay gọi là Nghĩa trang Bình An, thuộc quyền quản lí của Uỷ ban Hành chính huyện Dĩ An, tỉnh Bình Dương. Từ việc Chính phủ CHXHCN Việt Nam chuyển quyền quản lí từ quân đội sang bộ phận hành chính, có người, cả trong nước, đã coi như một cử chỉ hoà giải để địa điểm khỏi bị xoá vết tích như trường hợp Nghĩa trang Gò Vấp. Tuy nhiên vấn đề vẫn dẫn tới những nguy cơ tuyệt tích khác. Những người có liên hệ đến Nghĩa trang mà ít phải dè dặt thường là ở ngoại quốc, nay cũng đã già rơi rụng, lớp người nối tiếp hẳn rồi cũng phải chặt vật bon chen trong cuộc sống với căn cước mới, không thể quan tâm lâu dài đến những mồ mả hoang vắng ở một nơi nào đã trở thành xa lạ với họ. Mặt khác, sự phát triển kinh tế sẽ khiến cho dân chúng xâm phạm mồ mả, cất nhà, kinh doanh trên ấy để rồi gặp một chính quyền địa phương có “sai lầm về nhận thức” sẽ ra lệnh tịch thu, tiếp tục sự phát triển dành cho Nhà / nước mình. Phải là người tại chỗ, một quyền bính tại chỗ có cam kết ở bậc cao nhất mới may ra còn hi vọng níu kéo sự tồn tại của nó. Vì thế mới nảy sinh lời đề nghị trên.

Và vì đề nghị – có thể mang sơ sót về văn từ, ý tưởng, nhưng là có đối tượng cụ thể (Nghĩa trang Biên Hoà và Quốc hội Việt Nam), nhắm vào một mục tiêu chưa thấy khả năng thực hiện nên chúng tôi sẽ không quan tâm đến những bàn tán, theo hay chống, đến từ bên ngoài. Xin cáo lỗi trước. ■